



ת"ד 7959/05/15 - מדינת ישראל נגד רועי שעבלי - נוכח

בית משפט השלום לתעבורה בתל אביב - יפו

28 מרץ 2016

ת"ד 7959-05-15 מדינת ישראל נ' שעבלי

לפני כבוד השופט אהרן האוזרמן

בעניין: מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד ליהי אלדר

מדור תביעות את"ת ת"א

המאשימה

נגד

רועי שעבלי - נוכח

ע"י ב"כ עו"ד דוד גולן

הנאשם

גזר דין

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב האישום בביצוע עבירות חמורות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא ביטוח, נהיגה בקלות ראש, גרם תאונת דרכים ואי מסירת פרטים, וכן בעובדות כתב האישום המצורף בעבירות של נהיגה בפסילה, נהיגה ללא רישיון נהיגה [הן מחמת הפסילה והן מחמת פקיעת הרישיון בחודש 09/09], ונהיגה ללא ביטוח תקף.

על פי עובדות כתב האישום, ביום **29.08.14** נהג הנאשם ברכב בכביש מס' 2, איבד שליטה על הרכב, סטה שמאלה פגע במעקה הבטיחות ומשם נהדף ופגע ב-2 כלי רכב שנסעו מימין ולפניו. כתוצאה מהתאונה כמתואר נחבלו נהג הרכב המעורב ו-4 נוסעים ברכבו. הנאשם, על אף האמור עזב את מקום התאונה בלי שמסר פרטים לנהגים המעורבים. בעת הזאת נהג הנאשם ברכב כאשר רישיונו נפסל בהחלטת ביהמ"ש שנמסרה לו בנוכחותו ביום 27.11.12 (בה נפסל ל-48 חודשים).

על פי עובדות כתב האישום המצורף [פ"ל 1195-06-13 מבימ"ש לתעבורה בנצרת], ביום **14.05.13** נתפס הנאשם בכף על ידי שוטרים כשהוא נוהג ברכב סמוך לצומת "השומרים". הנאשם נהג ברכב כמתואר בהיותו פסול כאמור על ידי ביהמ"ש (בנוכחותו, בתיק הנ"ל).

ראיות התביעה לעונש:

ב"כ המאשימה עותרת לעונש "מאסר בפועל ממשי מרתיע לשנים", פסילה בפועל שלא תפחת מ-10 שנים, ובנוסף ל- "מאסר מותנה מרתיע, פסילה על תנאי וקנס".

עמדתה נשענת על העובדה כי מדובר ב-2 ארועים חמורים, נהיגה בפסילה חוזרת פעמיים בתוך תקופה קצרה (פחות משנה) בתאונת דרכים בה נחבלו 5 אנשים וכן בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה בעובדה שהנאשם עזב את מקום



התאונה כאמור בלא שמסר פרטים לנפגעים ולמעורבים.

לשיטת המאשימה, מתחם הענישה ההולמת בעבירה של נהיגה בפסילה בפעם הראשונה, כולל מאסר בפועל בין 15 ימים ל-20 חודשים, ופסילה בפועל (מלקבל ר.ג.) לתקופה שבין 6 ל-60 חודשים. התובעת הפנתה לפסיקת בתי המשפט, כולל פסיקת ביהמ"ש העליון התומכת במתחם שהציגה.

התובעת מבקשת לקבוע עונשו של הנאשם ברף הגבוה שבמתחם הענישה ולא לתת לנסיבותיו האישיות כולל אלו המפורטות בתסקיר שירות המבחן עדיפות על פני שיקולי הגמול וההרתעה שבענישה.

הוגש גיליון הרשעות קודמות של הנאשם בתעבורה, ממנו עולה כי הנאשם נוהג משנת 2006 וצבר לחובתו 12 הרשעות קודמות בתעבורה, בהן בעבירות של: נהיגה בשכרות (11.10.12); נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף (2010); נהיגה בשכרות, ללא רישיון נהיגה, והפרת אות שניתן ע"י שוטר (12.04.10) [הרשעה המופיעה גם ברישומי הפלילי]; תאונת דרכים בנסיבות של פגיעה בהולך רגל במעבר חצייה (14.01.10); ובנוסף, אי ציות לתמרורים, מהירות, אור אדום, ועבירות בטיחותיות.

הוגש גיליון רישום פלילי של הנאשם, ממנו עולה כי לנאשם 4 הרשעות קודמות בפלילים, בעבירות: **1.** הפרת הוראה חוקית, שימוש במסמך מזויף, גניבה והתחזות כאדם אחר במטרה להונות (18.01.16) - מבגין עבירות אלה מרצה הנאשם כיום עדין עבודות של"צ; **2.** הפרת הוראה חוקית (22.03.11) - בו נדון לשנתיים פסילה; **3.** תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות (+ניסיון), איומים, חבלה חמורה, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, העלבת עובד ציבור, נהיגה בשכרות, נהיגה ללא רישיון נהיגה (מקרים רבים), נהיגה ללא בביטוח, נהיגה פוחזת ברכב, ובניסיון להשמדת ראיה (12.04.10) - בגין עבירות אלו נדון הנאשם בין השאר ל-16 חודשי מאסר ושנתיים פסילה; **4.** תקיפת שוטר במעת מילוי תפקידו והתנהגות פרועה במקום ציבורי (09.05.02).

ראיות ההגנה לעונש:

ההגנה עותרת כי אתחשב בנסיבותיו האישיות והמיוחדות של הנאשם, בתולדות חייו ובנסיבותיו המשפחתיות הקשות כפי שהובאו בפני בהרחבה בתסקיר שערך שירות המבחן, בכך שהנאשם בחר לצרף תיק נוסף ולהודות ולא ניהל הוכחות, וכן בכך שאין כנגד הנאשם עונש מאסר מותנה להפעלה.

הסנגור המכובד ביקש כי אשקול במסגרת גזר הדין שיקולי שיקום של הנאשם, והפנה אף לסעיף 40(ד) לחוק העונשין, אשר לאחר תיקונו במסגרת תיקון מס' 113, מאפשר אף סטייה לקולא ממתחם הענישה על מנת שלא לפגוע בסיכויי שיקומו של הנאשם.

הסנגור ביקש בנוסף לתסקיר שירות המבחן אף הוא לתאר בפני את מסלול השיקום בו מצוי הנאשם לדבריו, וכן ביקש לטעון כי הנאשם החל בטיפול פסיכולוגי ושליחתו למאסר "תוליך אותו לאחור".



לעניין זה העיד בפני הנאשם עצמו ושמעתי ממנו דברי חרטה ואת בקשתו לשיקום. הנאשם טען כי בפעם הראשונה בחייו הוא עומד בפני תסקיר "חיובי" וכי הוא מתאמץ כדי לשנות את חייו. לדבריו מתמיד בריצוי שעות השל"צ שנגזרו עליו לשביעות רצון מעסיקו שם. פוטר כעת מעבודתו כמנהל אזורי בחברת ניקיון לאחר 5 שנים, על רקע פסילת רישיון הנהיגה המהווה תנאי הכרחי להעסקתו.

הסנגור מבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן להטלת צו של"צ נוסף על הנאשם ולחילופין לשלוח את הנאשם למאסר שירוצה בעבודות שירות לאחר שהתקבלה חוו"ד חיובית של הממונה על עבודות שירות בשב"ס שמצא את הנאשם כשיר לכך. מבוקש להימנע מכל מאסר בפועל.

תסקיר שירות המבחן/חוו"ד הממונה על עבודות שירות בשב"ס:

התקבל תסקיר שירות המבחן, אשר מבוסס על פגישה בנאשם, מסמכים שהציג לקצינת המבחן ואף על היכרות קודמת מאבחונים קודמים בשירות, בהם אבחן במסגרת הרשעתו האחרונה בפלילים (18.01.16) במסגרת גזר דין בו נדון הנאשם לצו של"צ בהיקף 150 שעות, אותו החל לבצע וטרם סיים ולצו מבחן ל-12 חודשים (מיום 18.01.16).

הנאשם בן 35 נשוי בשנית ואב לשניים. ב-2010 עקב מצוקה פנה מיזמתו לטיפול בעמותת "אפשר" לטיפול בנפגעי אלכוהול, טיפול שנגדע בעקבות מאסרו ל-16 חודשים. לדבריו לאחר שחרורו ממאסר שב לטיפול וטופל בעמותה במשך שנתיים.

הנאשם מוכר כבעל נזקקות טיפולית גבוהה, לאורך השנים, הן במישור התמכרותי (אלכוהול) והן במישור האישי המשפחתי, הזוגי והפרטני, ובהתמודדות עם גורמי דחק בחייו. מוכר גם לרשויות הרווחה בעיר מגוריו. החל מחודש 09/15 השתלב בטיפול פרטני פסיכולוגי במסגרת קופת החולים, בהפניית שירות המבחן. בעיתוי הנוכחי דווח כי הנאשם מתמיד בטיפול אחת לשבועיים.

הנאשם מבצע עבודות של"צ, וזאת לשביעות רצון מעסיקו, שדווחו כי מבצע תפקידו ברצינות. הנאשם שלל שימוש באלכוהול או בסמים בעיתוי הנוכחי ובדיקות שתן שמסר ונבדקו נמצאו נקיות.

קצינת המבחן מתארת כי בשנים האחרונות, למרות הקשיים האישיים מצליח הנאשם לערוך שינויים חיוביים באורחות חייו כפי שניכר בלקיחת צעדים מחושבים במישור הכלכלי, וכן מגייס כוחות לשיתוף פעולה עם גורמי סמכות וחוק. נוכח האמור הערכת שירות המבחן כי פחת הסיכון להישנות בעייתית ועוברת חוק בעתיד.

שירות המבחן ממליץ על אימוץ הפן השיקומי הטיפולי גם בהליך הנוכחי. לדעתו הטלת עונש מאסר ולו בעבודות שירות, תהווה פגיעה משמעותית בנאשם, ובמצבו כיום, נוכח השינוי החיובי שבו החל.

המלצת השירות היא להמשיך את מעורבות שירות המבחן במסגרת צו מבחן ומבחינת ענישה קונקרטיה המלצתו להטיל



על הנאשם תקופה נוספת של עבודות של"צ בהיקף 300 שעות, במסגרת הנוכחית בה הוא מרצה צו של"צ קודם.

השלבים בגזירת הדין

תיקון 113 לחוק העונשין, קובע בחינה בת שלושה שלבים שעל בית המשפט לבצע בכדי לגזור את עונשו של הנאשם. **בשלב ראשון**, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם את נסיבות המקרה הספציפי. בשלב זה על בית משפט לבחון את מכלול השיקולים הנוגעים לנסיבות ביצוע העבירה.

בשלב שני, על בית משפט לבחון קיומם של חריגים המצדיקים סטייה מהמתחם שנקבע, זאת בהתאם לסעיף 40ג לחוק העונשין, קיומו של פוטנציאל שיקומי משמעותי או צורך מיוחד בהגנה על הציבור. אולם, אם בית המשפט לא מצא לחרוג ממתחם העונש שקבע, אזי יעבור **לשלב השלישי** שבו עליו לקבוע מהו העונש ההולם לנאשם בתוך המתחם (ראה: ע"פ **2918/13** אחמד דבס נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים) (18.07.13)).

קביעת מתחם הענישה:

סעיף 40ג(א) לחוק העונשין (לאחר תיקונו בתיקון 113) קובע כי מתחם העונש ההולם את מעשה העבירה שביצע הנאשם, ייקבע בהתאם לעיקרון המנחה [עקרון ההלימה] הקבוע בסעיף 40ב לחוק.

לשם מציאת היחס ההולם בין העבירה, מידת אשמו של העבריין והעונש בהתאם לעקרון המנחה, יתחשב בית המשפט: בחומרת העבירה, בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

חומרת העבירות, הערך החברתי שנפגע ומידת הפגיעה בו:

העבירות בהן הורשע הנאשם הינן עבירות חמורות ומסוכנות כל אחת לחוד ובנפרד, ובוודאי שתוך הצטברותן יחד. אין ספק כי התנהגותו של הנאשם משקפת לצד זלזול בחוק, ובהחלטת ביהמ"ש, אף סכנה ממשית לשלום הציבור. מדובר בפוטנציאל סכנה שהתממש שכן הנאשם אחראי לתאונת דרכים בה נחבלו 5 אנשים.

העבירה של נהיגה בפסילה הינה מבין העבירות החמורות ביותר שבפקודת התעבורה, אשר המחוקק אף ראה להורות בצידה על עונש של 3 שנות מאסר (ס' 67 לפקודת התעבורה). הפסילה הינה הכלי העיקרי, שקיים בידי בית המשפט, כדי למנוע את המשך הנהיגה ממי שמסכן בנהיגתו את בטחון הציבור. כאשר נהג בהתנהגותו מראה כי אין בעונש המקובל של נטילת רישיון הנהיגה כדי להרתיעו, ובמיוחד כאשר אותו נהג מסכן את הציבור בבריחה משוטרים בשל חששו להיתפס בהיותו נוהג בזמן הפסילה, הרי שהענישה ההולמת במקרה זה, היא במאסר בפועל.

[ראה: ע"פ (ת"א) **4372/98** סדייב נ' מ"י; רע"פ **1812/94** דורון פרץ נ' מ"י; ע"פ (ת"א) **72169/05** כהן אראל נ']



מ"י].

ברע"פ 6115/06 מ"י נ' אבו לבן, קובע כב' השופט אדמונד לוי:

" נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה, בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור- נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית - המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב".

ברע"פ 3943/11 אסלם ברהום נ' מ"י, קובע כב' השופט אליקים רובינשטיין:

" עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רישיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו) וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם יקרו חלילה, בעת נהיגה כזאת".

ועוד :-

" על בית משפט זה לשלוח מסר צלול וברור לפיו בעבירות מסוג זה, במיוחד כאשר למבקש עבר תעבורתי מכביד, ינקוט בית המשפט במדיניות ענישה מחמירה המשקפת את הסכנה הטמונה בהן לציבור הרחב (רע"פ 221/11 הראל נ' מ"י (לא פורסם))."

התנהגותו של הנאשם באירוע כמתואר, פוגעת בשלטון החוק, בבתי המשפט, ביכולת האכיפה של חוקי התעבורה וביכולת ההרתעה של נהגים. זאת ועוד, לצד הפגיעה והסכנה לשלום הציבור ישנה גם פגיעה באינטרס הכלכלי הפרטי (של נפגעי ת"ד) והציבורי (של ציבור המבוטחים בביטוח חובה) מאחר והיא יוצרת קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים.

מדיניות הענישה הנהוגה בבתי משפט:

מדיניות הענישה נלמדת מתוך פסיקת בתי המשפט לתעבורה במקרים דומים.

על פי ההלכה הפסוקה כפי שהובא במקרים רבים, מי שנוהג בפסילה, מפר הפרה בוטה את החוק, מזלזל בפסק דינו של ביהמ"ש מפר ואינו מצית לו - ראוי שימצא מקומו מאחורי סורג וברח.

ברע"פ 1211/12 ישראל נ' מדינת ישראל (לא פורסם) אושר עונש מאסר בפועל למשך 8 חודשים בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה, שעה שמדובר בעבירה ראשונה מסוגה והנאשם בעל נסיבות אישיות חריגות, נעדר עבר פלילי שלא ריצה מאסר מעולם.



ברע"פ **5642/05** אלי יהודה נ' מ"י, אישר ביהמ"ש העליון עונש מאסר בפועל בן 6 חודשים בגין נהיגה בזמן פסילה, וזאת בנוסף לתקופת פסילה בפועל בת 30 חודשים.

ברע"פ **3878/05** יעקב בן גוזי נ' מ"י, אישר ביהמ"ש העליון מאסר בפועל לתקופה בת 12 חודשים על מי שנהג בזמן פסילה, וזאת על אף היותו אב ל- 10 ילדים המשמש רב ומנהיג של קהילה, ולמרות המלצת שרות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר. בנוסף הטיל גם תקופת פסילה בפועל בת 3 שנים.

ברע"פ **7523/06** סאמר מואסי נ' מ"י, קבע ביהמ"ש 12 חודשי מאסר בפועל לנהג בפסילה.

ברע"פ **6415/07** רחמן רחיל נ' מ"י, נדחתה בר"ע על גז"ד ובו 10 חודשי מאסר בפועל לנהג בפסילה.

ברע"פ **225/09** ריאן סרסור נ' מ"י, אישר ביהמ"ש העליון מאסר בפועל לתקופה בת 24 חודשים על מי שנהג בזמן פסילה, בנוסף הטיל גם תקופת פסילה בפועל בת שנתיים.

ברע"פ **8013/13** מסעוד נ' מדינת ישראל (לא פורסם) אישר ביהמ"ש העליון עונש מאסר בן 12 חודשים ו-4 שנות פסילה בפועל, בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה. בית המשפט התייחס למתחם העונש ההולם לעבירה זו וקובע:

"בבית משפט השלום לתעבורה נקבע מתחם ענישה בן 7 חודשי מאסר בפועל לבין 20 חודשים. למעלה מן הצורך ועל פני הדברים נראה כי מדובר במתחם הולם... אדרבא, העונש שהוטל על המבקש אינו חמור והריהו כורח הנסיבות על מנת שהמבקש יפנים סוף סוף דבר פשוט: אין לנהוג ללא רישיון נהיגה..".

ואולם כאן המקום להטעים ולהעיר כי כפי שנקבע בפרשת אבו לבן [רע"פ **6115/06** הנ"ל] - נוכח מורכבות העבירה של נהיגה בפסילה ומאחר ויש בה יסוד נפשי צריך ביהמ"ש לבחון כל מקרה לגופו, ועל פי נסיבותיו להתאים את הענישה הראויה באופן אינדיבידואלי.

ניתן למצוא בפסיקה מקרים בהם הענישה נקבעה ברף תחתון, או אף מחוץ למתחם הענישה, כאשר מדובר בעבירה של נהיגה בפסילה בפעם הראשונה, כשאין לצידה עבירה נלווית, וכאשר לנאשם אין עבר פלילי ועברו התעבורתי אינו מכביד. במקרים אלו, הסתפק בית המשפט בהטלת פסילה בפועל של מספר חודשים, מאסר מותנה או התחייבות כספית משמעותיים, ללא מאסר בפועל.

ברע"פ **2421/12** ברנס נ' מדינת ישראל (לא פורסם) נדחתה בקשת רשות ערעור על חומרת עונש שכלל שנתיים פסילת רישיון, קנס 5000 ₪ ומאסר מותנה ללא הטלת מאסר בפועל.



ברע"פ **8399/04** קרקני נ' מדינת ישראל (לא פורסם) אושר גזר דין הכולל בין היתר פסילת רישיון למשך 36 חודשים ו-12 חודשי מאסר על תנאי ל-3 שנים.

בע"פ (ב"ש) **13687-04-13** אבקסיס נ' מדינת ישראל (לא פורסם) הוטל עונש של 140 שעות של"צ, מאסר מותנה ו-9 חודשי פסילה תוך שבית המשפט הביא בחשבון לקולא כי למערער אין עבר פלילי או תעבורתי ונוכח נסיבות חריגות הקשורות בביצוע העבירה.

סיכומי של דבר, טווח הענישה בעבירות מסוג זה, הינו פועל יוצא של העובדה אם מדובר במעידה ראשונה מסוגה או קיומם של הרשעות הקודמות מסוג זה. ברף העליון מצויים גזרי דין בהם הושתו עונשי מאסר בפועל כבדים, בנוסף לעונשי פסילה ארוכים, מקום בו מדובר בעבירה חוזרת, עבר מכביד, נסיבות חמורות או עבירות נלוות. מנגד, ברף התחתון מצויים מקרים בהם על אף חומרת העבירות, מצא ביהמ"ש משיקולים מיוחדים, שלא לקבוע מאסר ובמקרים אלו שברף התחתון נגזרו עבודות שירות, ולעיתים מאסר מותנה בלבד, ואף עונש הפסילה הנוספת בפועל, נמדד בחודשים.

בע"פ **1323/12** רב חסן נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים) (13.05.13) קבע ביהמ"ש העליון לענין מדיניות הענישה, כי יש להבחין בין "מתחם העונש ההולם" לבין "טווח הענישה הנהוג":

"... עוד אבקש לחדד כי אין לטעות ולזהות בין מתחם העונש ההולם לבין טווח הענישה הנהוג. מדובר ב"יצורים שונים" ... פועל יוצא מהשוני ... הוא, שמתחם העונש אינו משמש כ"תעריף ענישה קבוע" שאותו יש להחיל בצורה אוטומטית בכל המקרים העתידיים".

מדיניות הענישה משתנה ממקרה למקרה בהיות הענישה אינדיבידואלית. טווח הענישה במקרים דומים - הינו אך שיקול אחד מבין מכלול השיקולים הנדרשים בקביעת "מתחם הענישה" ואינו השיקול הבלעדי. [ע"פ **6048/13** מוחמד בשיר חוסין נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים) (14.08.14)].

הנה כי כן, הפסיקה אליה הפנו הצדדים, מלמדת על מדיניות ענישה במקרים דומים יותר או פחות, אולם כל מקרה נשקל לגופו ועל פי נסיבותיו.

נסיבות ביצוע העבירות:

סעיף 40ט(א) לחוק העונשין מונה רשימה שאינה סגורה של נסיבות הקשורות עם ביצוע העבירה. בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה במקרה דנן, לצד השיקולים האחרים בקביעת מתחם הענישה, תומכים בקביעת המתחם בגבולות להם טוענת המאשימה.

מדובר ב-2 מקרים של נהיגה בפסילה. בנוסף, לוותה הנהיגה בפסילה בפעם השנייה גם בנהיגה מסוכנת, ובגרם תאונת דרכים שאחריה אף עזב הנאשם את מקום התאונה ללא מסירת פרטים לנפגעים. נראה כי מדיניות הענישה אליה מכוון בית המשפט העליון, תומכת במקרה דנן במתחם הענישה שהמאשימה טוענת לו - היינו הטלת מאסר בפועל, ופסילת



רישיון הנהיגה למשך שנים רבות.

סיכום ביניים - קביעת מתחם הענישה:

על בית המשפט בכלל ובתי המשפט לתעבורה בפרט מוטלת חובה להילחם בתאונות הדרכים בין השאר בדרך של קביעת ענישה מחמירה על עבירות תעבורה ובמיוחד במקרים בהם מתקיימת רשלנות בדרגה גבוהה או בעבירות הכרוכות במודעות, ונלווה להם יסוד נפשי.

לאחר ששקלתי את טיעוני הצדדים, עיינתי בפסיקה שהגישו, הגעתי לכלל מסקנה כי בהצטברות העבירות, כאשר לעבירה של נהיגה בפסילה נלוו גם עבירות תעבורה מסכנות חיים, ובשים לב למכלול השיקולים המנויים בחוק, מתחם הענישה ההולמת המקובל במקרים דומים, נע בין: 6 חודשי מאסר בעבודות שירות למאסר בפועל לתקופה של עד 15 חודשים, פסילת רישיון הנהיגה לתקופה של בין שנתיים ל- 4 שנים, וכולל אף ענישה מותנית נוספת (מאסר ופסילה) וכן חיוב הנאשם בחתימה על התחייבות כספית משמעותית להימנע מביצוע עבירות דומות בעתיד.

שיקולים המצדיקים חריגה ממתחם הענישה:

חוק העונשין מאפשר סטייה ממתחם הענישה שנקבע ככל שקיימים סיכויי שיקום גבוהים, אשר אי חריגה ממתחם הענישה תביא לסיכולם. לטעמי, לא הוכח כי קיימים במקרה זה שיקולי שיקום המצדיקים סטייה לקולא מן המתחם.

ראשית, על פי סעיף 40 לחוק העונשין נדרש בית המשפט למצוא כי הנאשם השתקם או כי "יש סיכוי של ממש שישתקם". במקרה שלפני ברי כי הנאשם לא "השתקם". הנאשם עדין מרצה עונש לפי צו של"צ שהוטל עליו בחודש ינואר 2016. תסקיר שירות המבחן מתאר אמנם כי הנאשם מצליח בשנים האחרונות לערוך שינויים חיוביים באורחות חייו וכי ניכר כי עושה מאמצים לראשונה בחייו להתמיד בתחום התעסוקתי, וכן התרשם כי על רקע ניקיונו מסמים ואלכוהול ושיתוף הפעולה עם שירות המבחן במהלך האבחון הנוכחי והאבחון הקודם שנערך במסגרת הרשעתו בפלילים, פחת הסיכון לחזרה על העבירות בעתיד, אולם מכאן ועד הקביעה כי הנאשם "השתקם" או אף כי קיים "סיכוי ממש" לשיקומו של הנאשם, עוד רבה הדרך.

שנית, ביהמ"ש העליון קבע כי גם אם נמצא פוטנציאל שיקומי ממשי או כי הנאשם כבר שוקם, הרי שביהמ"ש אינו חייב לסטות ממתחם הענישה ההולמת אלא רק רשאי לעשות כן ובידו "**מלוא שיקול דעת אם לחרוג לקולא מהמתחם שנקבע**" [ראה: רע"פ **7681/13** דקה נ' מדינת ישראל (לא פורסם)].

בהתייחס לנסיבות שיש בכוחן להצדיק סטייה לקולא מן המתחם, נקבע בין היתר כי עבר נקי, תסקיר המגלה פוטנציאל שיקומי של ממש תוך קביעה כי הסיכוי להישנות עבירות נוספות בעתיד הוא נמוך ביותר, התנהגות המעידה על רצון כן להשתקם ועוד, עשויים להצדיק סטייה לקולא ממתחם הענישה [ע"פ **1903/13** עיאשה נ' מדינת ישראל (לא פורסם)].

לנאשם בעניינינו עבר פלילי ותעבורתי משמעותיים, לרבות הרשעה קודמת בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, ושתי הרשעות קודמות בעבירות של נהיגה בשכרות. באשר למעורבות הקודמת בפלילים, הציג הנאשם גישה מטשטשת, תוך התמקדות במצוקותיו שלו עצמו והשלכת האחריות על גורמים חיצוניים.



תסקיר שירות המבחן אינו קובע מסמרות לעניין סיכוי שיקומו ואינו בא בהערכות לעניין זה. הוא מציין אמנם כי פחת הסיכון לחזרה על העבירות וכי מאסר יפגע בנאשם, וממליץ על נקיטת קו שיקומי טיפולי, אולם הנאשם לא נמצא במסגרת תומכת לעניין זה, אשר היה בה כדאי לשכנע את ביהמ"ש כי סיכויי שיקומו גבוהים או עלו במידה ניכרת ביחס ובהשוואה לשנים האחרונות.

לאור כל האמור לא מצאתי לסטות לקולא ממתחם הענישה שנקבע.

קביעת העונש הראוי לנאשם:

מאחר ולא מצאתי כי מתקיימים במקרה שבפני מה מהחריגים הקבועים בסעיף 40(ג) לחוק העונשין, המצדיקים סטייה (לקולא) ממתחם הענישה שקבעתי, יש לגשת ישירות לשלב השלישי והאחרון והוא קביעת העונש הראוי לנאשם, שהוא בתוך מתחם הענישה שקבעתי.

ועוד בבואי לגזור את עונשו של הנאשם לקחתי בחשבון כי הענישה הנוהגת בשיטתנו הינה לעולם ענישה אינדיבידואלית ולא מכאנית, שיטת המשקללת את נסיבותיו האישיות של כל אדם ואדם. לעניין זה התייחסה כבוד השופטת (בדימוס) דליה דורנר בע"פ **5106/99** אבו-ניג'מה נ' מדינת ישראל:

"ענישת עבריינים אינה עניין מכאני. לא ראוי להטיל גזרי-דין לפי תעריפים. בגדר שיקול-הדעת הרחב שמוענק לשופטים בשיטתנו, שבה החוק קובע לרוב עונש מרבי, על השופטים מוטל לקבוע את העונש ההולם לנאשמים האינדיבידואליים העומדים בפניהם".

לעניין חומרת העבירות, כפי שהובא לעיל בהרחבה, הן המחוקק והן ביהמ"ש העליון רואים בחומרה רבה עבירה של נהיגה בזמן פסילה, המבטאת זלזול בחוק ובהחלטות בתי המשפט. בוודאי חמור הדבר כשמדובר בעבירה חוזרת, וחמור שבעתיים בנסיבות דנן, בה נסתיימה נהיגתו במקרה אחד בתאונת דרכים ופציעת 5 אנשים. אף התנהגותו של הנאשם במקום בעזיבה ללא מסירת פרטים, חמורה ביותר.

לעניין מידת "אשמו" של הנאשם, קביעה הנדרשת על מנת לבסס את גזר הדין לפי עקרון "ההלימה" נקודת המוצא היא כי מדובר בעבירה חוזרת ואף כי עונשי הפסילה המותנית הארוכים ואף עונשי מאסר שרצה גם בעבירות תעבורה, לא הרתיעו את הנאשם מחזרה על מעשיו.

נהיגה בפסילה הינה מבין העבירות החמורות ביותר שבפקודת התעבורה, אשר המחוקק אף ראה להורות בצידה על עונש של 3 שנות מאסר (ס' 67 לפקודת התעבורה). מי שנתפס נהוג בפסילה, העונש הראוי לו הוא עונש ממשי אחר (לבד מפסילת הרישיון) ואף מאסר, שהרי עונש הפסילה נכשל. [ראה: ע"פ (ת"א) **4372/98** סדייב נ' מ"י ; רע"פ **1812/94** דורן פרץ נ' מ"י ; רע"פ **6115/06** מ"י נ' אבו לבן ; רע"פ **3943/11** אסלם ברהום נ' מ"י, פורסמו במאגרים].



עיינתי בגזר הדין בעניינו של הנאשם בת"פ **45612-10-10** (מיום 22.03.11) שהוגש על ידי התובעת, בו נפסל הנאשם [החלטה שהפר כעת]. מצאתי כי כב' הש' ג'ורג' אזולאי, שעה שגזר את דינו של הנאשם בנוכחותו, הזהיר את הנאשם כי כהזדמנות אחרונה לנאשם על מנת "לפתוח דף חדש בחייו" הוא מעדיף בגזר דינו את הפן השיקומי וגוזר את העונש בהתאם. ביהמ"ש אף הדגיש באזני הנאשם כי: **"בית המשפט לא יחא רחמן עימו בפעם הבאה שיופיע בפניו"**.

עיקרן של הטענות לעונש ככל שנגעו לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם נותרו ללא שינוי, והנאשם חזר עליהן אף בעתירתו בפני להקלה בעונש, בתיק דנן. אני מוצא כי הנאשם לא הפנים מאז הרשעותיו הקודמות בעבירות של הפרת הוראה חוקית, בנהיגה בפסילה, או בעבירות החמורות שעבר בתחום התעבורתי (פעמיים נהיגה בשכרות) את ההתחשבות שנהג בו ביהמ"ש.

האזנתי לנאשם אשר טען בפני לעונש. שמעתי ממנו הבעת צער וחרטה. שמעתי מפיו כי כיום לראשונה הוא נתקל ב"תסקיר חיובי" (כלשונו) ומכאן שהוא מתכוון לשקם את עצמו. הנאשם הסביר את מעשיו ובמיוחד את עזיבת מקום התאונה, בכך שנלחץ ובהחלטה רגעית שגויה.

התרשמתי כי הנאשם אינו מפנים באופן מלא את חומרת מעשיו. התרשמתי כי "חרטתו" של הנאשם נובעת ישירות בשל פחד מהעונש הכבד הצפוי לו. התרשמתי על בסיס דבריו של הנאשם וכן על בסיס תסקיר שירות המבחן כמפורט, כי הנאשם אינו מכיר באופן מלא בחומרת העבירות, אינו מבין את החומרה שבנהיגה בזמן פסילה או בעזיבת מקום תאונה עם נפגעים.

למרות המלצת של שירות המבחן, לאחר שקראתי היטב את התסקיר המפורט שערך, ולאור התרשמותי אף אני מהנאשם, אני סבור כי הנאשם אינו מראה בשלב זה למרבה הצער, פוטנציאל שיקומי ממשי, ולפיכך לא מצאתי להעדיף במסגרת גזר הדין את שיקולי השיקום של הנאשם, על פני שיקולי הענישה המקובלים, ולסטות עקב זאת ממתחם הענישה הנהוג.

ברע"פ **1756/16** נתנאל ימיני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו) (01.03.16), חזר כב' הש' גובראן על ההלכה המקובלת לפיה תסקיר שירות המבחן אינו מחייב את ביהמ"ש. תסקיר שירות המבחן משמש ככלי עזר חשוב בידי ביהמ"ש, והוא מסייע לעמוד על נסיבותיו האישיות של הנאשם ועל סיכויי שיקומו. עם זאת, ביהמ"ש בוחן מגוון שיקולים רחב יותר מאלו אותם בוחן שירות המבחן. כלל הוא כי אין בהפניה לתסקיר שירות המבחן כדי לבסס טענת הסתמכות שתהיה ראויה להגנה מצד נאשם, וכי כל ציפייה שנוצרת אצלו בעקבות הפנייתו לתסקיר, אינה בגדר ציפייה לגיטימית.

הנאשם הוזר על ידי בטרם הפנייתו לתסקיר ולממונה כאמור, והדברים נרשמו מפיו גם בפרוטוקול.

נגע תאונות הדרכים הולך ומחריף וגובה מחיר דמים יום יום. מקומו של בית המשפט במלחמת החורמה כנגד תופעה קשה זו לא נפקד, ונעשה במיוחד באמצעות הקפדה ודאגה לענישה הולמת, אשר תסייע להגברת המודעות, ולהרתעת כלל ציבור הנהגים.

[ראה בעניין זה: ע"פ **2248/10** שלום ימיני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים) (12.01.11) ; וגם ע"פ **5167/05** מג'דוב נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים) (10.10.05), סעיף 8 לפסק הדין].



אשר לפגיעה באורח חייו הנוכחי של הנאשם נאמרו הדברים הבאים ברע"פ 6115/06 מ"י נ' אבו לבן:

"הנזק שמאסר עלול להמיט על נאשם שהורשע בנהיגה בזמן פסילה, וברגיל מנהל אורח חיים נורמטיבי - הוא אמנם שיקול רלוונטי וחשוב לעניין העונש. אולם, זהו אינו השיקול המרכזי וודאי שאינו היחיד. שיקולים נוספים הבאים בחשבון הם הרצון להתמודד עם התופעה של נהיגה בזמן פסילה, שעל חומרתה הרבה כבר עמדתי, והצורך לשגר מסר ענשי חד וברור כדי להרתיע את ציבור הנהגים".

שמעתי את ב"כ הצדדים וטיעוניהם, שקלתי את האינטרס הציבורי שבמניעת נהיגתם של נהגים פסולים ובמניעת תאונות דרכים, נתתי דעתי לכך שמדובר בעבירות חוזרות, וכן לעברו התעבורתי והפלילי המכביד של הנאשם. מנגד, התרשמתי גם מנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם כמפורט בהרחבה בתסקיר שירות המבחן, ובהמלצות קצינת המבחן ואף מעתירת הנאשם לשיקום.

לאור כל האמור, אני דן את הנאשם לעונשים הבאים:

1. 6 חודשי מאסר בפועל, שירוצו מאחורי סורג וברית.

הנאשם יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו ביום 01.05.16 עד השעה 10:00 בבית סוהר "איילון" בשב"ס רמלה, או בכל מקום אחר על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

הנאשם יחתום היום על ערבות עצמית בסך 20.000 ₪ להבטחת התייצבותו לריצוי מאסרו במועד.

ניתן צו עיכוב יציאה מהארץ, ל-6 חודשים מהיום. מזכירות תדווח לרשב"ג באופן מיידי.

2. פסילה בפועל של רישיון הנהיגה למשך 4 שנים.

6 חודשי פסילה מותנית מתיק פ"ל 456-10-10, מופעלים בחופף.

הפסילה תחל מיום שחרורו של הנאשם ממאסר ומניינה יהיה בהתאם לסעיף 42 לפקודת התעבורה, במצטבר לכל פסילה אחרת.

הובהר לנאשם כי מיד עם שחרורו ממאסר, עליו להפקיד תצהיר חלופי להפקדת רישיונו במזכירות בית המשפט בתיק זה, וזאת על מנת שמניין ימי הפסילה יחל.

3. 8 חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי שלא ינהג בפסילה או ללא רישיון נהיגה.

4. 6 חודשי מאסר וזאת על תנאי למשך 3 שנים, והתנאי שלא יעבור אחת מהעבירות המנויות בסעיף 144

עמוד 11



לפקודת התעבורה, (ס"ק 1-4).

5. **הנאשם יחתום היום על התחייבות כספית בסך 15,000 ₪ למשך 3 שנים**, שלא יעבור עבירות של נהיגה בפסילה או אחת העבירות המנויות בסעיף 144 (ס"ק 1-4) לפקודת התעבורה.

לא יחתום היום, ייאסר ל- 30 ימים בנוסף על מאסרו.

מאחר ודנתי את הנאשם למאסר בפועל, ובנסיבותיו האישיות, אמנע מלגזור עליו כל קנס.

זכות ערעור כחוק בפני בית המשפט המחוזי בתל אביב בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"ח אדר ב' תשע"ו, 28 מרץ 2016, במעמד הנוכחים.